

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de watertoren van Umicore in Olen

Provincie: Antwerpen

Gemeente: Olen, 1ste afdeling, sectie C

Objectnummer: 4.01/13029/108.1

Dossiernummer: 4.001/13029/101.1

Omschrijving:

Watertoren Umicore, Watertorenstraat 33

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 23 JAN. 2017

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen RWO, LNE, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Ruimtelijke ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Het advies werd gevraagd op 28 september 2016.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.2. Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie

Het advies werd gevraagd op 28 september 2016.

De afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond en Natuurlijke Rijkdommen van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie bracht op 10 oktober 2016 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.3. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 28 september 2016.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.1.4. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 28 september 2016.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

1.2. Advies uitgebracht door de gemeente Olen

Het advies werd gevraagd op 28 september 2016.

Gemeente Olen.

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht op 13 oktober 2016 een gunstig advies uit over deze bescherming. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 28 september 2016.

De VCOE bracht op 17 oktober 2016 een voorwaardelijk gunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

- 3a. De commissie vindt dat bij de bescherming van de watertoren een volledige evaluatie van de site van Umicore in Olen zich opdringt. Er wordt onder andere verwezen naar de tuinwijk. De evaluatie van de beschermenswaardigheid van de tuinwijk kan echter enkel gebeuren vanuit een vergelijkende studie van tuinwijken. Dit gaat het ad hoc-onderzoek naar de bescherming van de watertoren te boven en is niet haalbaar in het kader van deze beschermingsprocedure. Dezelfde argumentatie geldt voor het bureel, de schoorsteen en de loskaaien. De site van Umicore zelf werd wel bezocht bij het plaatsbezoek. De site is voortdurend in ontwikkeling geweest zodat er maar weinig historische gebouwen overblijven. Het bedrijf is bovendien steeds in ontwikkeling zodat een bescherming niet evident is.
- 3b. De Commissie vraagt om een globale evaluatie te maken van alle watertorens in Vlaanderen met het oog op het maken van een selectie voor bescherming en behoud. Aangezien het om een ad hoc-aanvraag van de gemeente gaat, is een onderzoeksproject met als doelstelling om alle watertorens te evalueren onhaalbaar. Wel werd er een typologische afweging gemaakt. Van het type watertoren zoals op de site van Umicore werd nog geen enkel exemplaar beschermd.
- 5. De commissie vraagt om enkele beperkte tekstuele aanpassingen in het MB te doen. Die wijzigingen werden uitgevoerd.
- 6. De commissie merkt terecht op dat er in de beheersdoelstellingen een verwijzing staat naar de bakenfunctie van de watertoren, terwijl er in het MB geen sprake is van een ruimtelijk structurerende waarde. De bakenfunctie wordt daarom uit de beheersdoelstellingen geschrapt.
- 9. De commissie stelt dat in het inhoudelijk dossier geen inzicht wordt gegeven in de wijze waarop Umicore groeide uit de historische vennootschappen en dat de historische schets springt van de bouw van de watertoren naar het buiten gebruik stellen ervan in 2016. In het inhoudelijke dossier staat echter wel te lezen dat Umicore ontstaan is uit de overname van de Métallurgie Hoboken-Overpelt, Vieille Montange en Mechim door Union Minière. Het schrijven van een gedetailleerde bedrijfsgeschiedenis van het bedrijf tussen 1945 en 2016 valt buiten het bestek van de ad hoc-bescherming van de watertoren. Het zijn vooral de bedrijfsgeschiedenis die vooraf gaat aan de bouw van de watertoren, de keuze van Olen als productieplaats en de groei van de activiteiten tot en met het interbellum die van groot belang zijn om de erfgoedwaarden van de watertoren te begrijpen. Wel wordt aan het dossier toegevoegd dat Umicore een wereldspeler in de materiaaltechnologie is geworden. Deze paragraaf wordt voor de duidelijkheid achteraan het historische overzicht geplaatst.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden aangepast zoals hierboven beschreven.

1.4. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

Het uitgebrachte advies van de VCOE heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit. Het inhoudelijk dossier en het beschermingsbesluit werden op enkele punten aangepast zoals hierboven beschreven.